

Zachariáš z Hradce, či Františka Slavatová?

Telč pořádá v tomto roce k 350. výročí Marie Františky Slavatové řadu akcí. Jednou z nich byla i dubnová odborná konference Mecenášky v raném novověku. JL využily této příležitosti a přítomným hostům i přednášejícím položily anketní otázku: Kdo byl pro Telč důležitější, významnější? Zachariáš z Hradce, nebo Františka Slavatová?

■ Petr Klukan

Vladimír Brtník

starosta Telče

Skvělá otázka. (úsměv) Již od dětství si pamatuji Zachariáše z Hradce, máme jeho náměstí, takže pro Telč je určitě známější. Jestli důležitější, to si myslím, ukáže až historie. My právě teď velmi zvyšujeme důležitost Františky Slavatové už i tím, že vznikne park Františky Slavatové. To znamená, že naše děti a vnuci nebudou znát jen Zachariáše z Hradce, ale i park Františky Slavatové, a to je jenom dobře.

Václav Jehlička,

bývalý starosta Telče a bývalý ministr kultury ČR

Obě historické osobnosti úplně stejně, protože jedna navazovala na druhou. A tak to má v historii být. Ne že se začne bourat, ale má se stavět na tom, co už je.

Hana Hajnová,

telčská zastupitelka, bývalá náměstkyně hejtmána

Nerada vybírám mezi takovými osobnostmi. Kdybych si ale měla z dnešního pohledu vybrat, tak Františku Slavatovou, protože si myslím, že naše dějiny mají obecně málo významných žen a je skvělé, si takovou ženu připomenout. Jsem moc ráda, že se v Telči po ní podařilo pojmenovat nové veřejné prostranství - vzniká tady park Františky Slavatové. Z pohledu dneš-

ní debaty a role žen ve společnosti bych tedy označila určitě ji.

Jiří Hanuš,

historik, prorektor Masarykovy univerzity

To není žádný problém a není to žádná otázka, protože úplně jednoznačně Františka, protože je to žena. Jednoznačně! Zachariáš nemá šanci. (smích)

Roman Fabeš,

telčský zastupitel, bývalý starosta Telče

Není dobře porovnávat význam jednoho nebo druhého. Každý z nich zanechal významnou stopu a v podstatě se provázali navzájem. Takže bych mezi ně dal asi rovnítko.

Pavel Bačo,

český provinciál Tovaryšstva Ježíšova

Nejsem historik, mám na starosti šéfovat provinciálu. (úsměv) Jedna věc je srovnávání, to je vždycky ošemetné. Člověk se musí podívat na individuální přínosy obou osobností. Je třeba se dívat na jedinečnost každého, co sem vnesl, a za to být vděčný.

Jakub Novotný,

ekonom, bývalý rektor Vysoké školy polytechnické Jihlava

Pro současnou Telč a čím se Telč chlubí, tak určitě Františka Slavatová. Proč? Protože paradoxně díky podpoře jezuitů a svým způsobem vyčerpáním rodinných financí na jakékoliv stavební úpravy se zachovala renesanční Telč tak, jak ji známe dneska.

Zachariáš z Hradce

(1526/7, Jindřichův Hradec - 4. února 1589, Telč)

Renesanční šlechtic, pán na Telči.

Za své sídlo si zvolil v roce 1550 Telč, kterou zdědil po svém předčasně zemřelém otci. Dále ještě zdědil mimo jiné Slavonice, Kunžak, Strmilov. Další majetky získal věnem, když se oženil s Kateřinou z Valdštejna (Přibyslav, Polná a další).

Byl dobrý hospodář a obchodník. Za jeho působení zažilo hospodářství v Telči a okolí velký rozmach. Zakládal nové rybníky, zaváděl moderní způsoby hospodaření a zakládal cechy. Také stavebně upravoval celé město a hlavně náměstí. Za pomoci italských architektů přestavěl telčský hrad na honosný renesanční zámek.

Marie Františka Slavatová, roz. z Meggau

(28. října 1609 - 22. září 1676, Telč)

Česká šlechtička, původem srbskolužického rodu pánů z Meggau, provdaná Slavatová.

V roce 1627 se provdala za Jáchyma Oldřicha Slavatu, čtvrtého syna českého královského místodržícího Viléma Slavaty. Nedlouho po smrti svého manžela složila hraběnka Slavatová slib věčného vdovství. V Telči stála u založení tamní jezuitské koleje s kostelem Jména Ježíš.

V roce 1688 k němu nechala postavit konvikt svatých Andělů. Seminář se stal základem pozdějšího jezuitského gymnázia. V starším věku byla Františka Slavatová i vychovatelkou pozdějšího císaře Leopolda I., jehož životní orientaci podstatně ovlivnila.

Jaroslav Makovec,

ředitel Univerzitního centra Telč

Kdyby otázka zněla, co je důležitější pro Makovce, tak je to samozřejmě Františka Slavatová, protože díky ní tady Makovec v Telči vůbec funguje. (smích) Myslím ale, že je to těžké srovnávat, protože nepůsobili konkurenčně ve stejné době, aby to byla soutěž, kdo koho překoná. Slavatové navázali na Zachariáše z Telče a posunuli Telč k většímu významu. Díky tomu, že sem (Františka) přivedla jezuitský řád, tak se z Telče stalo významné středisko vzdělávání a kultury. To si myslím, že je pro Telč důležitější než ta architektonická památka, která tu zůstala a která je s odpuštěním taková prvoplánová. Význam Slavatové není na první pohled tolik vidět a lidé si jej neuvědomují, ale jezuitská přítomnost v Telči je zásadní. Bez ní by Telč nebyla Telč.

lávání a kultury. To si myslím, že je pro Telč důležitější než ta architektonická památka, která tu zůstala a která je s odpuštěním taková prvoplánová. Význam Slavatové není na první pohled tolik vidět a lidé si jej neuvědomují, ale jezuitská přítomnost v Telči je zásadní. Bez ní by Telč nebyla Telč.

Roman Dáňa,

kastelán zámku v Telči

Dovolím si říct Zachariáše z Hradce, protože z Telče vybudoval na pomezí Čech a Moravy centrum, kde, pokud by nebyl Zachariáš z Hradce, by nebyla ani Františka Slavatová. Ona žila v reáliích, které Zachariáš z Hradce vybudoval, a díky tomu, že dům byl v relativně dobré kondici, tak si ho mohla vybrat i za své vdovské sídlo. Takže v tomhle ohledu Zachariáš z Hradce, byť, a to je potřeba vyzdvihnout, tu Slavatové nechali obrovský duchovní odkaz, který spočívá především v kostelích, kapličkách..., které dotvářejí krajinu kolem Telče.

Lenka Novotná,

občanka Telče

Obě dvě osobnosti jsou pro Telč strašně důležité a je velmi dobře, že si je připomínáme a máme o ně zájem. Dokazují to v posledních letech krásné přednášky, které pořádá Národní památkový ústav ve spojení s Masarykovou univerzitou. Přednášky jsou plné lidí, některé se reprizují a je vidět, že místní mají o Zachariáše z Hradce i Slavaty zájem.

Michaela Čerovská,

ředitelka obecně prospěšné společnosti Sdílení v Telči

Neodpovím asi originálně. Myslím, že jsou důležití oba. Nemám ráda takovéto soutěžení, kdo je důležitější, kdo je lepší. Bez obou by Telč nebyla tím, čím je.

Vladimír Maňas

historik, muzikolog, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno

Myslím, že se to nedá srovnávat. Nikdo nezažil obě éry. Z dnešního pohledu se domnívám, že jedno bez druhého by taky nebylo možné, jsou to klíčové postavy, které nemá smysl odlišovat, kdo z nich byl důležitější.

Jiří Pykal,

místostarosta Telče

Když dostanu otázky tohoto typu, vždy tazatele naštvu, protože odpovídám, že důležití jsou všichni a nejenom oni. Renesanční tvář Telče nikdo nepřehlédne. Přijde na náměstí, tam jsou krásné domy jako z perníku, když to přeženu - to je Zachariáš z Hradce, nesmazatelná stopa. Co bylo potom? To nebylo vakuum. My teď poznáváme kapitolu Františky Slavatové, která po renesanci přinesla baroko. Přinesla sem řád, vzdělanost, věnovala tomu značné množství finančních prostředků. Starala se o ně (řád), našla jim hospodářské zázemí, protože za Ulickým rybníkem jim zřídila dispenzář, zelinářskou zahradu a sad, kde se zásobovali. Byl tam hospodářský dvůr, ze kterého měli příjmy, aby mohli financovat provoz jezuitské koleje. Takže to je další etapa dějin, která se vepsala i architektonickou barokní tvář do Telče. Kdyby se nám dařilo objevovat další etapy historie města, bylo by to skvělé, abychom se dostali až k současnosti. Takže krátce: oba jsou důležití a mnozí další též.